

Nie istnieje już w świecie Zagadnienie przełamania kryzysu gospodarczego

ale istnieje zasadniczy dla każdego państwa zosobna problem tempa poprawy

Rok 1935 zaznaczył się, jak wiadomo, poprawą gospodarczą w całym świecie. Poprawa ta rozkładła się dość równolegle na wszystkie części świata. W rezultacie dziś nie można mówić ani o kryzysie światowym, ani o kryzysie europejskim. Przepowiednie więc optymistów się nie sprawdziły. Wskaźnik wytwórczości wzięty dla całego świata wyrażał się liczbą 106, jeśli liczbą 100 oznaczał się stan produkcji w r. 1928. Zatem depresja spowodowana na przez kryzys została wyrównana.

Zagadnienie, jak przewidywać kryzys, zagadnienie, które jeszcze przed niedawnym czasem tak pasjonowało umysły ludzkie, już nie istnieje.

Jednak istnieje inne zagadnienie. Nie wszystkie kraje znajdują się w tym samym miejscu, w którym były w r. 1928. Ot choćby dwa przykłady najjaśniejsze: wskaźnik wytwórczości wyniósł w r. 1935 dla Rosji sowieckiej 367, a dla Polski 66. Tam wzrósł od r. 1928 niemal czterokrotnie, tu spadł o przeszło jedną trzecią.

Zagadnienia, wyrastającego z faktu, że poziom wytwórczości poszczególnych państw nie jest ten sam dzisiaj, co przed kryzysem, choć globalna suma produkcji światowej jest wyrównana — nie usuwa okoliczności, że obecnie wszędzie, w każdym kraju epstrzega się poprawę i postęp.

Trzeba to bowiem podkreślić, że ostatnio ruch zwykłowy w zakresie wytwórczości stał się powszechny i objął te również kraje, które jeszcze w roku ubiegłym (1935) stały poza poprawą, a nawet się cofały. Do krajów ostatniej kategorii należały państwa bloku złotego, a więc Francja, Holandia i Szwajcaria.

Otóż we Francji od początku bieżącego roku wskaźnik wytwór-

zości się podnosi, a w ostatnich kilku miesiącach wzrost produkcji i obrotów jest coraz szybszy. Francja bowiem, po okresie polityki deflacyjnej, weszła na drogę aktywizacji, z której niewątpliwie już nie zejdzie. A zamieszczone jeszcze na końcu tego roku inwestycje zbrojeniowe, jak choćby budowa tysięcy nowych samolotów, przyspieszą tylko i pogłębią linję aktywnej polityki gospodarczej.

Co do Holandji i Szwajcarii, to państwa te są rezonansem ogólnej koniunktury, jednak koniunktury już o pewnym nasileniu. Ich dochód jest następstwem wzrastającego dochodu innych państw. Szczególnie odnosi się to do Szwajcarii, w której turystyka nasila się w miarę powrotu za moźności w innych krajach. Sytuacja Holandji będzie zapewne trochę bardziej skomplikowana przez czas dłuższy, ale z powodu zmniejszenia się wymiany międzynarodowej towarów, której Holandia była beneficjentem. Ale leżące trzeba pozatem; że obniżone wskaźniki produkcji przemysłowej w Holandji jeszcze wszystkiego nie mówią. Wobec spadku cen produktów surowcowych i żywnościowych w jej bogatych koloniach, uzyskiwała ona za mniejszą objętość swego eksportu przemysłowego, tę samą objętość produktów importowanych. W tym właśnie leży tajemnica, że w okresie kryzysu stopa życia ludności w Holandji, jak zresztą w innych krajach zachodniej Europy, albo się wcale nie obniżyła, albo obniżyła tylko minimalnie. Ale to już inne zagadnienie. Wracając zaś do zagadnienia nas w tej chwili interesującego, konstatujemy, że w roku bieżącym już wszystkie kraje w świecie znalazły się na drodze poprawy gospodarczej.

Nie jest też Polska wyjątkiem w ogólnie tego powszechnego procesu poprawy. Co więcej, w ostatnich kilku miesiącach wystąpiły w Polsce pewne symptomy, które nie są tylko nasileniem ogólnego ruchu zwykłego w świecie. Wzrost produkcji stali, żelaza, cementu, spożywców węgla na celę przemysłowe jest już wyrazem planowej akcji inwestycyjnej. Pewne ożywienie w innych dziedzinach wytwórczości jest objawem nadziei, że po zerwaniu z polityką deflacyjną, tak długo jakby niewzruszalną, możliwe są też głębsze zmiany w polityce gospodarczej i ogólnej państwa.

Niemniej przeto nie rozwiązują to zagadnienia, które stanęły przed krajami i państwami po ukończonym kryzysie gospodarczym. Treścią zaś tego zagadnienia jest tempo poprawy. Dla Polski zagadnienie tempa poprawy gospodarczej jest w dzisiejszych warunkach sytuacji międzynarodowej wprost zagadnieniem bytu, problemem istnienia.

Przebieg kryzysu gospodarczego przyniósł to doświadczenie, że w jego przezwyciężeniu grał rolę nie automatyzm, lecz celowa polityka gospodarcza poszczególnych państw. Nasza państwowa polityka gospodarcza zbyt późno dostrzegła to zjawisko.

Dzisiaj jednak ten błąd nie powinien być powtórzony, bo nie ulega wątpliwości, że o tempie poprawy znów nie będzie rozstrzy-

gał automatyzm, lecz celowe i planowe wysiłki państwowej polityki gospodarczej. A dla Polski tempo poprawy gospodarczej musi być tem szybsze, im większe jest nasze opóźnienie, opóźnienie to zaś jest olbrzymie.

W.

Sukces polskich konstruktorów Polskie silniki dla zagranicy

Jedno z mocarstw europejskich, rozporządzające potężną flotą powietrzną, zwróciło się do polskich konstruktorów reprezentujących firmę „inż. W. Świątecki” w Lublinie, z propozycją zaopatrzenia aparatów bombardujących w pewien sprzęt uzbrojeniowy polskiej konstrukcji.

Oferta obcego mocarstwa wpłynęła po doświadczeniach poczy-

nionych z aparatami bombardującymi w czasie ostatnich wydarzeń wojennych.

Jak nas informują, konstruktorzy polscy dokonali jeszcze w 1929 roku pionierskiego eksportu zbudowanego przez siebie sprzętu uzbrojeniowego dla lotnictwa bombardującego do Rumunii i innych krajów europejskich.

Spółdzielnie zdrowia na wsi

W Sochaczewie pod Warszawą powstaje druga w Polsce spółdzielnia zdrowia na wsi. Pierwsza tego rodzaju spółdzielnia na ziemiach polskich powstała przed jakimś czasem we wsi Markowa w powiecie przewor-

skim i rozwija się pomyślnie ku zadowoleniu ludności wiejskiej.

Kasa Stefczyka przeznaczyła na fundusz zakładowy dla spółdzielni zdrowia w powiecie sochaczewskim 15 tysięcy złotych.

Wycieczka oficerów francuskich do Sowiec, Polski i Czechosłowacji

W Warszawie otrzymano wiadomość, że okrętem z Havru udała się do Leningradu większa grupa oficerów francuskich. W drodze powrotnej z Sowiec oficerowie ci odwiedzą Warszawę a

następnie Pragę czeską.

Podróż oficerów francuskich ma na celu m. in. osobiste zetknięcie się z przedstawicielami armii obnośnych państw na wschodzie i w środku Europy.

Ulica Stefana Batorego w Warszawie

Będąca obecnie w budowie ulica, biorąca swój początek od ul. Puławskiej i wiodąca do wejścia na wystawę przemysłu elektrotechnicznego, która następnie będzie przedłużona przez pole Mokotowskie na długości półtora km., nie będzie nosiła nazwy ul. Stefana Batorego, jak to podawano w prasie, albowiem ul. Stefa-

na Batorego będzie biegła równolegle do Al. Marszałka Piłsudskiego.

Ulica, której budowę ostatnio rozpoczęto, będzie mianowicie tylko łączyć ul. Puławską z przyszlą aleją Stefana Batorego. Budowa tej alci podjęta będzie w przyszłym roku.

Samorządy poszukują kandydatów z wyższym wykształceniem

Do Związku pracowników samorządu terytorjalnego R. P., który prowadzi we własnym zakresie społeczne biuro pośrednictwa pracy, zwracają się władze poszczególnych związków samorządowych o przedstawienie im kandydatów do służby samorządowej, którzy posiadaliby wyższe wykształcenie.

Wymaganie wyższych studiów od kandydatów do służby w samorządzie pozostaje w związku z tendencjami czynników rządowych do zatrudniania w samorządzie, specjalnie na wyższych stanowiskach, pracowników, którzy mieliby za sobą odpowiednie studia prawnicze i administracyjne. Dobrze byłoby przeto, aby zrzeszenia akademickie Wyższej szkoły handlowej oraz innych uczelni, posiadających wydziały samorzą-

dowe, nawiązały kontakt ze Związkiem pracowników samorządu terytorjalnego (Al. Jerozolimska 85) i przy pomocy tego Związku starały się o angażowanie do służby w samorządzie kandydatów, posiadających odpowiednie kwalifikacje naukowe.

Ilu ludowców manifestowało w dniu 15 sierpnia?

Według dotychczasowych danych otrzymanych przez Sekretarjat Naczelny Stronnictwa Ludowego, w dniu 15 sierpnia manifestowało 505.000 uczestników w 59 powiatach. Z terenu Małopolski napłynęły dane z 16 powiatów z 275.000 manifestantów (Jarosław 60.000, Wierchosławice, Tar-

pod pojęciem osiedla w myśl art. 6 prawa budowlanego rozumieć należy skupienie przynajmniej 10 budynków mieszkalnych, przeto zgodnie z literą dotychczasowych przepisów, nie można było sporządzać planów zabudowania dla obszarów, na których nie istniało skupienie co najmniej 10 budynków, ani też wydawać miejscowych przepisów budowlanych dla obszarów, zabudowanych w ten sposób, że budynki mieszkalne nie tworzą takich skupień.

Powyższą lukę usuwa nowela, która uzupełnia art. 1 prawa budowlanego

Przegląd prasy

REWJA SIŁ

„Wieczór Warszawski” nawiązując do manifestacji sił politycznych, jakie odbyły się w rocznicę Cudu nad Wisłą, tak je charakteryzuje:

„Manifestacje sobotnie nosiły charakter pozytywny. Wszędzie oddawano hołd armii, wszędzie deklarowano gotowość uczestnictwa w razie potrzeby w pogotowiu obronem państwa. Wszędzie dawano wyraz gotowości do udziału w odpowiedzialności za państwo, do której się wszyscy poczuwają. To jest zdobycz wysoce cenna.

W dobie zatem ciężkiego przesilenia gospodarczego i panującego niedostatku olbrzymie masy obywateli wypowiadały się w sprawach bytu i rozwoju narodu. Jest to rzecz wysoce symptomatyczna, że nie hasła gospodarcze, choć posiadają, żywą aktualność, wysuwały się na czoło, ale właśnie hasła ogólne i podstawowe. Świadczy to o wielkiej dojrzałości politycznej i narodowej naszych stronnictw politycznych i wysoce poczuciu odpowiedzialności.

Manifestacje sobotnie były wielką rewją żywych sił politycznych narodu. Wyłania się teraz kwestia, jak te siły, zwarte, zorganizowane, zdyscyplinowane — wyzyskać dla przyszłości narodu. To jest doświadczenie wyniesione z soboty, które powinno stanowić wielką troskę dla tych czynników, co ponoszą odpowiedzialność za losy kraju. Na takich siłach można budować. Trzeba tylko je umiejętnie kierować i zdołać połączyć pełne ich zaufanie.”

W NIEPOKOJU I W POSZUKIWANIU...

Gdy z jednej strony krystalizują się coraz bardziej i wzrastają na sile grupy polityczne, reprezentujące określone ideologie i programy, gdy narastające siły opozycji mają charakter pozytywny i wysuwają cele konkretne, obóz rządzący i grupy ku niemu ciągnące, wraz z „bierną masą”, idącą za tymi, którzy w danym momencie trzymają władzę w rękach, przeżywają ciężkie załamania psychiczne, niepokój, niezdeterminowanie.

Ten nastrój niepokoju, oddaje fragment naczelnego artykułu pisma pracowniczego „Jutro pracy”:

„Dlaczego ludzie są tacy niespokojni? Dlaczego dobrzy z natury nawet stateczni ludzie szarpia się i tłuką jak zamknięte w klatce ptaki?

Dlaczego wszyscy szukają? Nieważ, pospieszenie niespokojnie, szukają?

Czego? Co pogubiono? Jakąż to burza nadciąga, czy wogóle nadciąga?

Jeszcze tak niedawno każdy pilnie rozumiał to że jego rewolucja odbyła się w roku 1926, że po rewolucji musi przyszyć okres spokojnej pracy organizacyjnej.

Jeszcze tak niedawno każdy pilnie rozumiał, że kamieniem węgielnym pod ten właśnie okres pracy organizacyjnej, jest konstytucja. Rozumiano, że to jest konstytucja na miarę szeroka nie dla grupki, a dla narodu, dla państwa.

Rządzić ma nami prawo. Okres rewolucyjny zakończony. Takby się przynajmniej wydawało. Ci co mówili — wierzyli. Ci co słuchali — nierozumieli, albo nieuwierzyli.

Zaczęły się dziwne. Życie popłynęło nie temi łóżyskami, które przygotowane. Burza nadciąga — tamy trzeszczą. Pakty, konszachty, układy, pochody, odpusty, plotki...”

NACJONALIZM ZAKONSPIROWANY

Jednym z przejawów najbardziej znamiennych poszukiwania przez sanację jakiegoś punktu oparcia, jest między innymi coraz żywsze i coraz częściej powtarzające się przyznawanie się ludzi obozu sanacyjnego do nacjonalizmu polskiego. Zwraca na to uwagę „Warszawski Dziennik Narodowy”:

„Przedewszystkiem nasuwa się pytanie, dlaczego ci ludzie dopiero teraz przyznają się do nacjonalizmu. Mają parę dziesiątków lat życia politycznego za sobą; bardzo wiele mówili o swej ideologii, przeciwstawiając ją nacjonalizmowi. A dzisiaj, gdy już zbliża się ich starość, nagie dostrzegają, że sami zawsze byli nacjonalistami. Zdarza się czasem, że zarząd zdrowiska, chcąc zareklamować swoje wody lecznicze, zaczyna ogłaszać, że te wody są radioaktywne. Ale nacjonalizm nie jest czemś tajemniczym, jak radioaktywizm, nie jest jakimś najnowszym odkryciem. Ma już oddawna ustaloną fizjognomię i każdy powinien dawno wiedzieć, czy jest, czy nie jest nacjonalistą.

Ci ludzie ogłaszali po wojnie, że idea narodowa już spełniła swoje przeznaczenie, że mogła być dobrą w czasie niewoli, ale gdy powstało już państwo polskie, trzeba ją zastąpić szerszą ideą państwową. Albowiem w państwie polskim, prócz narodu polskiego, żyją inne jeszcze narody; nacjonalizm polski, według tego poglądu, odpycha je od państwa. W związku z tem wyłonił się pomysł przeobrażenia Polski na państwo federacyjne. Można mniemać, co się chce o tych poglądach, ale twierdzić, że one miały coś wspólnego z nacjonalizmem, może tylko ten, kto wziął rozbrat z rzeczywistością.”

Cytując liczne przykłady akcji, które nie dadzą się pogodzić z nacjonalizmem, a które po dejmował obóz sanacyjny — „Warszawski Dziennik Narodowy” wskazuje na konstytucję, jako na oczywisty dowód, przecząc obecnym oświadczeniom.

„Wreszcie kwietniowa konstytucja. Ci rzekomi nacjonalści stworzyli swoją konstytucję, bez kompromisów; a więc powinna być ona pełnym wyrazem ich ideologii. Konstytucja ta, jak wiadomo, podkreśla, że państwo polskie jest własnością wszystkich obywateli, bez różnicy wyznania i narodowości. Nie mówi ani raz o narodzie polskim, a tylko raz o państwie polskim między narodami świata. Jeżeli w tem wszystkim jest nacjonalizm, to chyba bardzo mocno zakonspirowany. Twórcy konstytucji są zawodowymi konspiratorami; ale tak zakonspirować ideę nacjonalistyczną, to już wielka sztuka.”

Po Kasprowym — Łomnica Czesi już rąbią lasy w Tatrach

Władze czeskie przystąpiły do budowy kolejki linowej na trasie Tatrzńska Łomnica — szczyt

Łomnica, której długość ma wynosić 6 km. 618 m.

Na całej trasie projektowane są 4 stacje, z których początkowa ma być zbudowana w Tatrzńskiej Łomnicy obok hotelu Praga. Druga na wierzchołku 1157, trzecia przy Kamiennym Stawie, ostatnia na szczycie Łomnicy.

Budowa kolejki trwa już od kilku tygodni. Dotychczas została ukończona praca nad wyrębem i oczyszczeniem przestrzeni na całej trasie i dokonuje się obecnie ustawienia słupów, które mają podtrzymywać linę.

Budowa pierwszych dwu stacji ma być ukończona bieżącego roku, zaś ukończenie dalszych dwóch ma nastąpić do końca sezonu letniego 1937. Przy budowie tej zatrudnionych jest 250 osób.

Balon „Legjonowo” wylądował pod Brześciem

Balon „Legjonowo”, który starował w sobotę z pl. Piłsudskiego, wylądował w małej wiosce pod Brześciem na rżysku, około godz. 14-ej.

Trzygodzinny lot swój odbył balon w jaknajpomyślniejszych warunkach. Pogoda była doskonała, wiatr łagodny.

Balon pilotował mjr. Mazurek, towarzyszył mu sierżant Nowicki.

Ujęcie bandy szantażystów

WILNO, 17. 8. (Tel. wł.). Brygada K. O. P. u w Wilnie zlikwidowała bandę szantażystów, podających się za konfidentów władz skarbowych, którzy rozwijali na terenie miasta wśród światła przemysłowego intensywną akcję.

Aresztowano 5-ciu szantażystów, ze znanym złodziejem, Wójcikiem, na czele.

Na marginesie

Gest olimpijski

Żydzi nie lubią Trzeciej Rzeszy. Kiedyś spróbowali bojkotu gospodarczego — ale „sankcje” zawiodły. Z okazji Olimpiady zorganizowano bojkot wiadomości ze stadionu olimpijskiego. Dla demonstracji. Ale też nie wytrzymali. Poważna prasa żydowska wołała wybrać interes, niż strusia politykę. Wielkie dzienniki żydowskie wylały się z posłuszeństwa. Czeigodnie żydy, harulujące z Niemcami Hitlera od tyłu, zainscenizowały przeciw nim naganę. Wymieniono komplementy. „Łajdactwo” i „zdrada” to były podczas „polemiki” słowa prawie uprzejme.

Olimpiada jednak odbyła się. Przybyli zawodnicy z 55 państw. I zwyciężyła antysemicka Trzecia Rzesza, bijąc nawet U. S. A. Kłótnia żydów stała się błogosławieństwem dla swastyki. Nie może tego przeboleć „Nasz Przegląd”, który na zamknięcie olimpiady zdobył się na takie łaskawe uwagi.

Przebieg kryzysu gospodarczego przyniósł to doświadczenie, że w jego przezwyciężeniu grał rolę nie automatyzm, lecz celowa polityka gospodarcza poszczególnych państw.

Przedstawienie teatralne z udziałem najwyższych czynników niemieckich, zwane dla pretekstu Olimpiadą, która w rzeczywistości stanowić winna wykwit demokracji i liberalizmu zostało zakończone. Względem zasadniczo powstrzymują nas od omówienia tej imprezy, obliwiającej w momencie na terenie sportowym międzynarodowym niespotykane. Wycofanie się państwa na Olimpiadzie dotychczas nie miało precedensu i świadczy o ogólnym nastawieniu organizatorów do tej wielkiej imprezy, która zagłuszona została rykiem tłuszczy, codziennie okupującej z rozkazu władz, trybuny olimpijskie.

Krzewienie zdrowego humoru nie jest w Polsce zakazane. Pano wie sjonisci, bravo!

(el. s.)

Przeciwko dzikiej zabudowie naszych osiedli

Fatalna zabudowa wielu miast w Polsce, nie wyłączając nawet Gdyni i powstawanie wielu nowych osiedli, których rozplanowanie jest raczej karykaturą, miały swą przyczynę między innymi w przestarzałych przepisach budowlanych. Dotychczasowe braki usunęło znówelizowanie prawa budowlanego.

Odpowiednia nowela zawiera cały szereg doniosłych postanowień. Tak np. przepisy dotychczasowe nie regulowały sprawy zakładania nowych osiedli i nie zajmowały się uregulowaniem zabudowania obszarów, położonych poza obrębem osiedli. Ponieważ